

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра геодезії, картографії і кадастру

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

 Михайло ШЕМЯКІН

«12» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛАНДШАФТОЗНАВСТВО

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 19 Архітектура та будівництво

Спеціальність: 193 Геодезія та землеустрій

Освітня програма: Геодезія та землеустрій

Факультет: лісового і садово-паркового господарства

Умань – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Ландшафтознавство» для здобувачів вищої освіти спеціальності 193 *Геодезія та землеустрій* освітньої програми *Геодезія та землеустрій*. – Умань: Уманський національний університет садівництва, 2024. 16 с.

Розробник: Юрій КИСЕЛЬОВ, доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геодезії, картографії і кадастру

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри геодезії, картографії і кадастру
Протокол від «9» серпня 2024 року №1

Завідувач кафедри геодезії, картографії і кадастру

Юрій КИСЕЛЬОВ
«9» серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства

Протокол від «12» серпня 2024 року №1

Голова 12 серпня Михайло ШЕМЯКІН

«12» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© Кисельов Ю.О., 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <u>19 Архітектура та будівництво</u>	<i>вибіркова</i>	
	Спеціальність: <u>193 Геодезія та землеустрій</u>		
Модулів – 1	Освітній рівень: <u>перший (бакалаврський)</u> Освітня програма <u>Геодезія та землеустрій</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
		6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 5		Лекції	
		14 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
	Самостійна робота		
	60 год.		
	Вид контролю: залік		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Ландшафтознавство» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою від 11 липня 2024 р.

Навчальна дисципліна «Ландшафтознавство» належить до вибіркових дисциплін.

Мета вивчення дисципліни – формування знань про морфологію, структуру, походження, динаміку, розвитку, типологію та класифікацію ландшафтів та їхні антропогенні зміни.

Предметом дисципліни є будова, динаміка, розвиток і різноманіття ландшафтів.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми: дисципліна «Ландшафтознавство» базується на раніше вивчених студентами дисциплінах «Топографія», «Геодезія», «Землеустрій», «Земельний кадастр», а також закономірно передуює опануванню ними курсу «Землепорядне проектування».

Вивчення навчальної дисципліни «Ландшафтознавство» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 Геодезія та землеустрій галузі знань 19 Архітектура та будівництво (табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Ландшафтознавство»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями	ПРН 5	Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.
ЗК 13	Здатність зберігати, примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії, закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, а також в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 15	Розробляти і приймати ефективні рішення щодо професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою, у тому числі за умов невизначеності.
Фахові компетентності (ФК)			
ФК 1	Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у сфері геодезії та землеустрою.	ПРН 5	Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.
ФК 2	Здатність застосовувати теорії, принципи, методи фізико-математичних, природничих, соціально-економічних, інженерних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою	ПРН 5	Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.

<p>ФК 8</p>	<p>Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері геодезії та землеустрою з урахуванням вимог професійної і цивільної безпеки, охорони праці, соціальних, екологічних, етичних, економічних аспектів.</p>	<p>ПРН 15</p>	<p>Розробляти і приймати ефективні рішення щодо професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою, у тому числі за умов невизначеності.</p>
--------------------	--	----------------------	--

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Ландшафтознавство», наведено в табл. 2, 3.

**Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною
«Ландшафтознавство»**

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання;	лекція, практичне заняття, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2	Уміння/навички:		
2.1	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання;	практичне заняття, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
3	Комунікація:		
3.1	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації Збір, інтерпретація та застосування даних Спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	практичне заняття	підсумковий контроль
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти	практичне заняття	підсумковий контроль

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Ландшафтознавство»

Програмний результат навчання		Методи навчання	Методи контролю
ПРН 5	Застосовувати концептуальні знання природничих і соціально-економічних наук при виконанні завдань геодезії та землеустрою.	Лекція, практичні заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
ПРН 15	Розробляти і приймати ефективні рішення щодо професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою, у тому числі за умов невизначеності.	Лекція, практичні заняття, індивідуальні консультації, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВА

Тема 1. Вступ до ландшафтознавства.

Визначення поняття «ландшафт». Історія розвитку ландшафтознавства. Сучасні ландшафтознавчі концепції..

Тема 2. Структура ландшафту.

Вертикальна та горизонтальна структура ландшафту. Нерівнозначність компонентів-чинників. Ряд Солнцева. Морфологічна будова ландшафту.

Theme 2. The structure of the landscape.

Vertical and horizontal structure of the landscape. Inequality of the components and factors. The Solntsev's row. The morphological building of the landscape.

Тема 3. Вік і походження ландшафтів.

Геологічний та геоморфологічний вік ландшафту. Проблема походження ландшафтів. Реліктові, консервативні та прогресивні елементи ландшафту.

Тема 4. Динаміка та розвиток ландшафтів.

Сутність динаміки та розвитку ландшафтів. Періодична та циклічна динаміка ландшафту. Основні етапи розвитку ландшафту. Сукцесії та сукцесійні ряди.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РІЗНОМАНІТТЯ ЛАНДШАФТІВ

Тема 5. Типологія та класифікація ландшафтів.

Суть понять «типологія» та «класифікація». Критерії, що лежать в основі типологій ландшафтів. Генетична класифікація ландшафтів.

Тема 6. Антропогенні зміни ландшафтів.

Антропогенні зміни ландшафтів як наукова проблема. Рівні антропогенної трансформованості ландшафтів. Систематика антропогенних ландшафтів.

Тема 7. Ландшафти України.

Чинники формування різноманіття ландшафтів України. Типи та класи ландшафтів, властивих території України. Фізико-географічне районування України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п (с)	лаб	інд.	с.р.		л	п (с)	лаб.	інд	с.р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1.												
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВА												
Тема 1. Вступ до ландшафтознавства	11	2	2	-	-	7						
Тема 2. Структура ландшафту Theme 2. The structure of the landscape	12	2	2	-	-	8						
Тема 3. Вік і походження ландшафтів	11	2	2	-	-	7						
Тема 4. Динаміка та розвиток ландшафтів	12	2	2	-	-	8						
Разом за змістовим модулем 1	46	8	8	-	-	30						
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РІЗНОМАНІТТЯ ЛАНДШАФТІВ												
Тема 5. Типологія та класифікація ландшафтів	14	2	2	-	-	10						
Тема 6. Антропогенні зміни ландшафтів	14	2	2	-	-	10						
Тема 7. Ландшафти України.	16	2	4	-	-	10						
Разом за змістовим модулем 2	44	6	8	-	-	30						
Усього годин	90	14	16	-	-	60						

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛАНДШАФТОЗНАВСТВА			
1	Тема 1. Вступ до ландшафтознавства	2	
2	Тема 2. Структура ландшафту Theme 2. The structure of the landscape	2	
3	Тема 3. Вік і походження ландшафтів	2	
4	Тема 4. Динаміка та розвиток ландшафтів	2	
	Разом	8	
Змістовий модуль 2. РІЗНОМАНІТТЯ ЛАНДШАФТІВ			
5	Тема 5. Типологія та класифікація ландшафтів	2	
6	Тема 6. Антропогенні зміни ландшафтів	2	
7	Тема 7. Ландшафти України	4	
	Разом	8	
ВСЬОГО:		16	

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до ландшафтознавства	7
2	Тема 2. Структура ландшафту	8
3	Тема 3. Вік і походження ландшафтів.	7
4	Тема 4. Динаміка та розвиток ландшафтів	8
5	Тема 5. Типологія та класифікація ландшафтів.	10
6	Тема 6. Антропогенні зміни ландшафтів.	10
7	Тема 7. Ландшафти України.	10
	Разом	60

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В освітньому процесі використовуються наступні методи навчання: тематичні лекції; практичні заняття, експрес контроль, індивідуальні заняття із підготовкою рефератів, консультації з викладачем; самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, через модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище – Moodle (табл. 2).

Матеріали курсу «Планування території населених пунктів» розміщені на платформі <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2045>.

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Moodle та електронна пошта.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (залік) контролю.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні вміння, яких набули студенти після опанування певного модуля. Модульний контроль проводиться письмово.

Повторне виконання модульних контрольних робіт на вищу кількість балів дозволяється, як виняток, з поважних причин за погодженням викладача, який викладає дисципліну, з дозволу декана факультету до початку підсумкового контролю (заліку).

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перескладання модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контрольні роботи, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль проводиться викладачем у вигляді заліку за підсумками вивчення студентом тем дисципліни.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни. Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перескласти невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролі і скласти підсумковий контроль. Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни при цьому визначається за результатами повторного складання підсумкового контролю і не впливає на загальний рейтинг студента.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (заліку) студент може набрати максимально 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

Розподіл балів, присвоюваних студентам при вивченні дисципліни «Ландшафтознавство»

Кількість балів за модуль	Змістовий модуль 1 (50 балів)					Змістовий модуль 2 (50 балів)				Разом	
	T 1	T2	T3	T4	Модульний контроль 1 (15 балів)	T 5	T 6	T 7	Модульний контроль 2 (15 балів)		
Кількість балів за теми											
в т.ч. за видами робіт:	10	10	10	10			10	10		10	
практичні заняття	8	8	8	8			8	8		8	
виконання СРС	2	2	2	2		2	2	2			
										100	

Об'єктами *поточного контролю* знань студентів є активність і систематичність роботи на практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи студентів, розв'язання модульних завдань.

При контролі на *практичних заняттях* оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні заявлених на занятті питань; результати бліцопитування та письмового контролю знань.

Під час контролю виконання завдань для *самостійної роботи* оцінюванню підлягають: правильність і повнота врахування усіх складових завдання; обґрунтованість відповіді.

При контролі виконання *модульних завдань* оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування тем змістового модуля. Контроль проводиться у вигляді відповідей на питання.

Максимальна сума балів поточного контролю з дисципліни «Ландшафтознавство» – 100. Бали розподіляються наступним чином:

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях оцінюється у 8 балів.
2. Виконання завдань для самостійної роботи студентів оцінюється в 2 бали.
3. Модульний контроль містить 5 питань, відповідь на кожне з яких оцінюється в 3 бали – 15 балів.

Виконання студентами завдання повинно носити виключно самостійний характер. Тому, за використання заборонених джерел (шпаргалок, засобів зв'язку та ін.) чи підказок

студент одержує нульову оцінку. Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Підсумковий контроль.

Форма проведення підсумкового контролю з дисципліни «Ландшафтознавство» – залік, який виставляється викладачем за підсумками вивчення студентом тем дисципліни.

.Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Плани практичних занять.
2. Питання до модульного контролю.
3. Глосарій

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гуцуляк В. М. Ландшафтознавство. Чернівці: Рута, 2005. 124 с.
2. Міллер Г. П., Петлін В. М., Мельник А. В. Ландшафтознавство: теорія і практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2002. 172 с.
3. Яворський Б. І., Карабінюк М. М. Ландшафтознавство: Практичний курс: навчально-методичний посібник. Ужгород, 2023. 103 с.

Допоміжна

1. Гродзинський М. Д. Стійкість геосистем до антропогенних навантажень. К., 1997. 192 с.
2. Мельник А. В. Основи регіонального еколого-ландшафтознавчого аналізу. Львів : Літопис, 1997. 229 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Гуцуляк В. М. Ландшафтознавство / URL: <http://terra.chnu.edu.ua/landshaftoznavstvo/>
2. Яворський Б. І., Карабінюк М. М. Ландшафтознавство: Практичний курс: навчально-методичний посібник / URL: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Yavorskyu_Karabinuk_2023_c.pdf

13. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Ландшафтознавство» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті, а також за участь у програмах академічної мобільності, в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

14. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Ландшафтознавство» студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024/2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. Оновлено тематику практичних занять і самостійної роботи студентів.
2. Переглянуто список рекомендованої літератури.